

อุดมชาติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา เทศน์วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากค อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ธรรม ธรรมกับโลก เราเกิดมาอยู่ในโลก เราอยู่ในโลกแล้วเราก็ใช้ชีวิตในโลกนั้น เราเลยไม่เข้าใจว่าโลกกับธรรมนี้เป็นอย่างไร เราเข้าใจแต่ว่าเรื่องของโลกๆ อาศัยแต่เรื่องโลก ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตของพวกเรามีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราก็อายุขัยนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด คิดว่าชีวิตนี้เป็นที่สุด สุดเฉพาะชีวิตนี้ มันก็ไม่จริงอีก มันก็หมุนเวียน หมุนตาย หมุนเกิดไป ถ้าที่สุดในชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด นี่เรื่องจริง จริงเพราะปัจจุบันธรรม

ปัจจุบันนี้เรื่องของเรา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แต่พลัดพรากแล้วมันไม่สุดเพราะอะไร เพราะมันมีใจอีกตัวหนึ่ง ใจจะเวียนตายเวียนเกิดไป เพราะเวลาคนตาย เราไปส่งคนตายกันที่เชิงตะกอน ที่ป่าช้าเท่านั้นเอง แต่เราไม่เคยไปส่งวิญญาณของใครได้เลย เพราะวิญญาณนั้นมีบุญกุศลติดตัวกับวิญญาณดวงนั้นไป นี่ถึงว่ามันไม่สิ้นสุด มันยังเวียนตายเวียนเกิด

เราถึงต้องเรื่องของธรรมคือเรื่องของหัวใจ เรื่องของโลกอาศัยร่างกายนี้อาศัยไป ร่างกายอาศัยปัจจัย ๔ เป็นเครื่องอยู่อาศัย เราว่าทุกข์แล้วนะ เราหาอยู่หากินกันนี่เป็นความทุกข์มาก อันนี้เป็นญาติธรรม ญาติธรรม หมายถึง คนเกิดมาทุกคนมีปากและมีท้อง ต้องหามาใส่ปากใส่ท้องของตัวเองทุกคน คนเกิดมาต้องมีหน้าที่การงาน อันนี้ทุกข์จรมมา ทุกข์ที่จรมมา

ทุกข์จริงๆ คือชาติ คือการเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่งในอริยสัจ ชาติ เพราะมีการเกิด มีการเกิดถึงมีเรา พอมีเรา เราก็ต้องแสวงหาไป แสวงหาไป แล้วก็ต้องสิ้นสุด ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด มันถึงต้องลืมหืมตาไป ตาหนึ่งคือตาในชาตินี้ เราเข้าใจเรื่องนี้ เราจะเดินทาง เราต้องมีเสบียงอาหารจะเดินทางไป ถ้าเราจะเดินทาง เราไม่มีเสบียงอาหารไป เราจะไปทุกข์ยากข้างหน้าอีกหรือ

ศาสนานี้สอนประเสริฐที่สุด สอนแม้แต่ว่าการสะสมเสบียงอาหารไปเพื่อจะเดินทางนะ จะเดินทางไปข้างหน้า เเสบียงอาหารเรามีหรือไม่มี

นี่บุญกุศล อามิสทาน ทานนี้เป็นอามิส การทำอามิสทาน การให้ การให้ไปนั้นเป็นการ เสียสละ ถ้ามีความตระหนี่ เขาว่าเราไปให้ทำไม เราหามาแสนทุกข์แสนยาก เราเก็บเพื่อจะเป็น บัณฑิต ๔ เพื่อเราจะได้อาศัยของเราไปเรื่อยๆ เห็นไหม มันพออยู่พอกินอย่างนั้นแหละ มันกินแค่ อิ่มปากอิ่มท้องเท่านั้น ที่เหลือสะสมไว้จนเป็นทุกข์เป็นร้อน ต้องไปเฝ้าดูแลรักษาอีก ความเป็น ทุกข์เป็นร้อน ๒ ชั้น ๓ ชั้น ชั้นหนึ่งหากก็เป็นทุกข์ ต้องการหามา แสวงหาหากก็เป็นทุกข์อย่างยิ่ง

การงานเป็นทุกข์ แต่มันจำเป็นต้องทำ จำเป็นเพราะเรามีปากมีท้อง จำเป็น ความจำเป็นบีบ บังคับ เราก็มองว่าเป็นความจำเป็น เลยมองไม่เห็นว่ามันเป็นทุกข์ เราไม่มองเห็นว่าสิ่งนี้เป็น ความทุกข์ เพราะมันเป็นธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องมีอยู่ นั่นนะ มันเป็นความทุกข์โดย ธรรมชาติของมัน

ถึงว่า ศาสนาสอนเรื่องความทุกข์ แต่เราไม่เคยเห็นความทุกข์

เราไม่เคยเห็นความทุกข์นะ เราเห็นแต่สิ่งที่เป็นผลเกิดจากความทุกข์ต่างหาก

ผลที่เกิดมาจากความทุกข์แล้วเราไปตื่นเงา เราไม่เคยเจอตัวจริงเลย เห็นแต่เงา ความคิดก็ เป็นอารมณ์ เป็นเงา เราก็ไม่เคยเห็นใจเราเลย ใจเราอยู่ที่ไหนเราก็ไม่เคยเห็น เขาว่ามีกายกับใจ กาย กับใจ จับไปที่ตรงไหนมันก็เป็นเราหมด เป็นเราหมด มันจับต้องแล้วเป็นเราหมด ศาสนานี้ ประเสริฐ ประเสริฐตรงนี้ ประเสริฐถึงที่ว่าจะเข้าถึงหัวใจ ยกหัวใจออกมา ยกหัวใจขึ้นมาทำให้ เป็นอุคมามงคลใจ

ชีวิตนี้มีความพลัดพรากเป็นที่สุด แต่ชีวิตนี้ก็ต้องหมุนเวียนตายเวียนเกิดไปโดยธรรมชาติ ของใจดวงนี้ หมุนไป หมุนไป ดูอย่างพวกต้นไม้ ผลของต้นไม้ที่ปลิวไปตามลม มันปลิวไป ปลิว ไปตกที่ไหนมันก็ไปเกิดใหม่ เกิดฝนตกขึ้นมา เกิดมาก็ตก ตกใหม่ เมล็ดพันธุ์มันปลิวไปตามลมไป ใจเราก็เหมือนกัน เวลาตายไปมันปลิวไปไหน ตายปั๊บมันจะปลิวไปไหนละ กรรมมันพาปลิวไป นะ ปลิวไปเกิดอีกแล้ว ไปเกิดที่ไหนก็ไม่รู้ ไปเกิดอยู่ไหนแหละ กรรมพาไป กรรมเป็นแดนเกิด กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมเท่านั้นทำให้เราเกิดมา

แต่ปัจจุบันนี้ กรรมดีพาให้เราเกิด ชีวิตนี้เป็นมงคล มงคลเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วพบ พระพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนให้มีความเมตตาการุณย์กัน มนุษย์อยู่ด้วยความสุข มีความสามัคคีกัน สอนแต่พินๆ ไป สอนแต่พินๆ ไป หินชาติคือชาติที่เราเกิดมาแล้วเราใช้ชีวิต นี่หินชาติเป็นผู้คับแคบ ทางอันคับแคบ คับแคบ หมายถึงว่า มันไม่มีโอกาสจะได้ค้นคว้าหาใจตัวเองให้เจอ การค้นคว้าหาใจตัวเองให้เจอนี้มันงานแสนประเสริฐ งานแสนยาก การค้นคว้าหาใจ แต่เราหินชาติ หินชาติ หมายถึงว่าเราต้องทำมาหากิน คือว่าเราต้องทำมาหากิน เลี้ยงอยู่เลี้ยงกินแล้วต้องดูแลคนนั้นคนนี่ นี่ชีวิตนี้คับแคบ หินชาติ

“อุดมชาติ” อุดมชาติแปลว่าผู้ที่สละเพศออกมาบวช ชีวิตนี้เลี้ยงชีวิตด้วยปลีแข้ง อาศัยชาวบ้านเขา อาชีพความดำรงชีวิตนั้นมันก็ไม่ต้องไปทำงาน การค้นคว้า การทำงาน ปัจจัยเครื่องอยู่อาศัยเราอาศัยคนอื่น แต่การค้นคว้าใจ การค้นคว้าการหาใจเวลามีมากขึ้น กาลเวลามีมาก นี่อุดมชาติ เราก็เหมือนกัน เราเป็นอุดมชาติ เราคิดถึงเรื่องศาสนาเป็นที่พึ่งได้จริง เรามาประพฤติปฏิบัติ เรามานั่งสมาธิภาวนา “การประพฤติปฏิบัติ” มีวิธีการเดียวที่เราจะค้นคว้าหาใจได้ มีวิธีนี้เท่านั้น

ถ้ามีวิธีที่ง่ายกว่านี้ สะดวกกว่านี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมตตาโลก สงสารโลก มหาศาลนะ จะต้องให้เราไปทางที่ง่ายที่สุด ไปทางที่เราจะสะดวกสบายที่สุด แต่มันเป็นไปได้ เพราะการค้นคว้าหาใจ ค้นคว้าหาใจในร่างกายเราเท่านั้น การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ เราค้นคว้าขนาดไหน มันมีอยู่ ทฤษฎีมีอยู่ แล้วมันจะเปลี่ยนสภาพไป ถ้าใครพิสูจน์ได้สิ่งที่ชัดเจนกว่า สิ่งที่พิสูจน์ได้ลบล้างข้อมูลเก่า ข้อมูลใหม่จะเกิดขึ้นตลอดไป อันนั้นเป็นสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติ การทำซ้ำๆ แล้วได้ผลเสมอกัน อันนั้นก็เป็นวิทยาศาสตร์

แต่ในการค้นคว้าหาใจ มันจะเครื่องมือเราก็ไม่มี ความศรัทธา ความเชื่อมั่น ที่เราเชื่อมั่น เราเชื่อมั่น เราศรัทธาขึ้นมา ศรัทธาในศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธสอนเรื่องกรรม ตัวศรัทธานี้เป็นหัวใจจักร ตัวศรัทธาเป็นตัวชักดำเนินเราเข้ามาเพื่อจะมาสศรัทธาได้ทำทาน ศีล ภาวนา มีการทำทาน มีทำบุญกุศล แล้วการฟังธรรม ปัจจุบันฟังธรรม ธรรมอันนี้เป็นการชี้แนะ ธรรมใด ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมแล้ว เราถึงเข้าใจเรื่องชีวิตกันทะลุปรุโปร่ง แต่เดิมเราไม่เคยเข้าใจชีวิต แต่เดิมมนุษย์สมัยโบราณถือผี ถือสาว ถือต้นไม้ ถือพระอาทิตย์ ถือแดด ถือไฟ ถือถืออันนั้นจิตมันส่งออกหมด

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกแล้วว่า ไม่มีหรอกสิ่งนั้น มันเป็นปรากฏการณ์ของธรรมชาติอันหนึ่ง เรื่องของหัวใจนี้ความสำคัญที่สุด ทุกข์ ความเจริญของใจ ความทุกข์ กับเครื่องกำจัดความทุกข์ เป็นบุคคลที่เกิดขึ้นมาที่มีหัวใจอยู่ในร่างกาย เป็นผู้ค้นคว้า เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ อย่างเช่น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ทดลองค้นคว้ามาแล้ว บุปเพณิวาสานุสติญาณ การกำหนดจิตตอนปฐมยามนี้กำหนดจิตไป จิตนี้ไม่มีที่สิ้นสุด

สิ่งที่ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศไว้นี้เป็นของที่ได้ทดลองมาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทดลองมาคือทำมา ประสบการณ์ตรงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมา ค้นคว้าจนเป็นหลักความจริง แล้ววางไว้ให้พวกเราดำเนิน ถึงเข้าใจเรื่องชีวิตว่า ชีวิตนี้ไม่ได้เกิดเฉพาะชาตินี้ชาติเดียว ถ้าเกิดเฉพาะชาตินี้ชาติเดียว สูญไป จะทำอะไรมันก็ทำกันไป แต่จะทำชั่วขนาดไหน มันจะกว้านแต่ความทุกข์มาให้

จิตใจจะเข้มแข็งขนาดไหน แต่ในหัวใจนั้นปิดไม่อยู่ ความลับไม่มีในโลก บุคคลคนใดทำสิ่งใด สิ่งนั้นมันต้องฝังลงที่ใจ เจตนาความคิดของใจมันพาให้ทำ ถ้าความคิดไม่มี ร่างกายจะไปทำได้อย่างไร ร่างกายคนตายแล้ว ศพนอนอยู่เฉยๆ ทำอะไรไม่ได้หรอก เอาไฟเผายังเฉยๆ เลย ไม่รู้สึกตัว เพราะความคิดของใจนี้คิดอยากกระทำ คิดอยากได้ของเขา คิดโกงเขา คิดเมตตาเขา เห็นไหม คิดในทางเป็นฝ่ายค้ำมันเอาแต่ความทุกข์มาให้ มันสะสมลงที่ใจ จิตใจคนกระด้าง คนเข้มแข็งคือว่าคนกระด้างนะ มันจะไม่ยอมรับว่าเรานี้ทำความชั่ว ทำไปแล้วก็เก็บไว้ คิดว่าตนเองจะพ้นภัยไป

สิ่งใดสะสมมามันต้องเป็นเรื่องของกรรม มันฝังลงที่ใจ ความลับไม่มีในโลก คนที่ทำความชั่วไว้ ขณะกรรมนิमितคนกำลังจะตาย มันบอกผลเลยนะ ถ้ากรรมนิमितเห็นว่าสิ่งต่างๆ ที่ทำเอาไว้ มันจะไปตามนั้น ไปตามนั้นจริงๆ เพราะใจเป็นคนเห็น ถึงที่สุดคนจะดับขันธแล้ว คนกำลังจะธาตุแตกดับไปจะเห็นสิ่งที่ตัวเองทำไว้ เพราะอะไร เพราะใจนั้นจะออกจากร่าง ใจนั้นต้องแสวงหาที่ไปใหม่ ผลของกรรมที่ทำไว้กับใจดวงนั้นมันประสานเป็นเนื้อเดียวกัน เขาต้องไปพบแต่ความทุกข์ สิ่งที่เขาทำมานั้นต้องเป็นความทุกข์แก่ใจดวงนั้น

แต่ใจที่เมตตากรุณา ความคิดแผ่ของเขา คนทางโลกบอกว่าคนนี้เป็นคนที่ไม่ฉลาด เป็นคนเซอะ คนเซ่อ คนโง่เง่าเต๋าคู่น อะไรมีก็เที่ยวจะให้คนโน้นให้คนนี้ นั่นคือกิเลสพูด นั่นคือฝ่ายมารเป็นคนปิดบังการทำคุณงามความดีของเรา เราเมตตากรุณากับคนอื่น มันเป็นบุญกุศล เป็น

เจตนาที่ดี เจตนาที่ดีเหมือนกับปุยนุ่น มันจะลอยขึ้นสู่ที่สูง ผลที่เกิดจากทำคุณงามความดี ใครเป็นคนคิดทำอะไร? ก็ใจเหมือนกัน ใจนี้เป็นคนคิดทำคุณงามความดีก็ต้องเป็น เขาจะว่าคนนี้เป็นคนอย่างไร แล้วแต่ปากของโลกเขาจะว่าไปว่าคนนี้เป็นคนอะไร คนเชื่อ คนเชื่อ คนเชื่อ คนโง่ คนซิม แล้วแต่

แต่บุญกุศลก็เป็นบุญกุศล กรรมดีต้องเป็นกรรมดี ทำดีต้องได้ดีแน่นอน ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เป็นสัจจะความจริง ศาสนาพุทธสอนเรื่องการกระทำ เรื่องกรรม เรื่องการกระทำ เรื่องกรรม กรรมทำคุณงามความดีต้องได้ความดี เราว่าเราทำความดีแล้วไม่ได้ความดี มันซับซ้อนที่ใจ การทำความดีนี้เป็นการทวนกระแสโลก การทวนกระแสโลกกว่าจะได้ผลบุญกุศลมานั้น การว่ายทวนน้ำกับการว่ายตามน้ำ ว่ายตามน้ำไม่ต้องว่าย ปลอยประคองตัวไว้เฉยๆ มันก็เป็นไป

นี่เหมือนกัน บุคคลเกิดขึ้นมา ทุกๆ คนเกิดมาจากกิเลสทั้งหมด อวิชชาปฏิจา สงฺขารา อวิชชาคือความรู้แต่ไม่รู้จริง รู้ยากเกิด รู้เฉยๆ แต่ไม่รู้สัจจะความจริงทั้งหมดนี้คืออวิชชา อวิชชาพาให้จิตดวงนี้มาเกิด อวิชชาพาจิตดวงนี้มาเกิด อวิชชาเป็นจ้าวครองหัวใจทุกๆ ดวงของผู้ที่มาเกิด แล้วความคิดดีมันจะมาจากไหนล่ะ เพราะกิเลสมันพาคิดพาทำ แต่เพราะว่าเราเชื่อ เราเป็นลูกศิษย์ตถาคต เราเป็นบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ก่อนที่วันมาฆบูชา จะปลงอายุสังขาร มารนี้มาคลอใจอยู่ตลอดเวลา

“พระพุทธเจ้านิพพานเกิด” เพื่อจะได้ว่า จะมีสัตว์โลกตกอยู่ในโลกนี้ เป็นที่อยู่อาศัยของเขา หัวใจของสัตว์โลกจะเป็นที่อยู่อาศัยของอวิชชา เป็นพญามารอาศัยบนสัตว์โลก ให้พระพุทธเจ้านิพพานมาตลอด พระพุทธเจ้าปฏิเสธ

ปฏิเสธมาตลอดว่า “เมื่อใดบริษัท ๔ ของเรา ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เข้มแข็ง กล่าวแก้คำจบบ้างของลัทธิต่างๆ ได้ เมื่อนั้นจะนิพพาน”

เมื่อใดบริษัท ๔ ของเรายังอ่อนแอ ยังไม่เข้าใจสัจจะ ยังหลงไหลไปกับอวิชชาที่ครอบงำ หัวใจอยู่นั้น อวิชชาครอบงำหัวใจของสัตว์โลก แล้วอาศัยสัตว์โลกอยู่ เป็นฝ่ายบุกเบิก เป็นฝ่ายคุมหัวใจของสัตว์โลกไว้ทั้งหมด พระพุทธเจ้าพยายามเปิดออก เปิดออก เอาธรรมะนี้เข้าไป ธรรมโอสธ ธรรมะนี้เป็นยา ยานี้เข้าไป พยายามเข้าแทรกเข้าไปในหัวใจของสัตว์โลก จนสัตว์โลกบริษัท ๔ มีความเข้าใจ แล้วยึดมั่นถือมั่นอันนั้นเข้ามา

เพราะว่ากิเลสอยู่ในหัวใจ ธรรมนี้เรายืมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา สุตมย ปัญญา จินตมยปัญญา การเกิดขึ้นของความคิด ความคิดที่เป็นฝ่ายปัญญา พยายามดึงเข้ามาในใจของเรา ดึงเข้ามาในใจของเรา เพื่อให้มารนี้ยอมให้เราทำคุณงามความดี ยอมให้เราทำบุญกุศล ยอมให้เราประพฤติปฏิบัติ นี่คือมงคล ชีวิตที่เป็นมงคล ฝ่ายแยกออกมาจากมาร แยกออกมาจากมาร ถึงว่าการประพฤติปฏิบัติจะโง่ จะเซอะ จะซึมนั่น โลกเขาว่าให้เขาว่าไป นั่นคือฝ่ายมาร กิเลสปากสกปรกพูด

แต่ถ้าปากสะอาด ปากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สีล สมาธิ ปัญญา ทาน สีล ภาวนา มีทานการสละออกไป ผู้ที่สละออกเหมือนกับเรือที่ไฟไหม้อยู่ สละออกไปแล้วจะได้สิ่งนั้นออกไป เพราะมันสละออกไปไว้นางนอก การสละออกจากมือของเรา ให้มือของภิกษุ ตกในบาตรภิกษุ หรือให้ใครก็ได้แล้วแต่ คนที่ได้รับเขาได้ส่วนบุญกุศล เขาได้ใช้ของที่เราแสวงหามา อันนั้นเป็นบุญโดยธรรมชาติ เป็นสัจจะความจริงของมันอยู่แล้วโดยธรรมชาติของมัน ใจดวงนั้นต้องได้บุญกุศล เวลาจะดับขันธ ต้องพาไปเกิด พวกใบไม้หรือผลไม้ในป่าที่ปลิวไปตกในที่ไกล เกสรดอกไม้ที่ปลิวไป กรรมพาเกิดไป

เรามีบุญกุศลมากมายถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ แล้วพบพระพุทธศาสนา ก่อนที่พุทธศาสนาเราจะเกิดนะ คนที่มีบุญญาธิการเขาอยู่ก่อนพุทธศาสนา อย่างกาฬเทวิล เขาได้สมาบัติ เขาฝึกวิชาการมากมายนเลย แต่ไม่มีมรรคอรียสัจจังให้เขาชี้ทางออก เขาขนาดว่า เขามาคุณะ เขาทำสมาบัติอยู่จนเขาอยู่บนพรหม เจ้าชายสิทธัตถะเกิดมา ประสูติออกมา เทวดาฟ้าดินนี้สาธุการสรรเสริญขึ้นไปว่า นี่เอกบุรุษเกิดแล้ว เอกบุรุษผู้นี้จะถากถางเส้นทางให้ผู้ได้ก้าวดำเนินได้ก้าวดำเนินตาม สาธุการขึ้นไป จนกาฬเทวิลลงมาจากพรหม

ฟังสิ คนธรรมดาสามัญทำมานสมาบัติจนขึ้นไปอยู่บนพรหมได้ จะมีคุณงามความดีของใจขนาดไหน แต่ยังไม่มียี่มือดำเนินออกจากกิเลสได้ ลงมาหาพระเจ้าสุทโธทนะ ขอคุณใจ เพราะเป็นเพื่อนกัน เอาออกมาให้คุณะ เอาเจ้าชายสิทธัตถะที่เป็นราชกุมารออกมาให้คุณ เห็นทีแรกนี้ดีใจมาก ยิ้มแย้มแจ่มใส เพราะว่าป็นพราหมณ์ รู้ถึงเรียนเรื่องไตรลักษณ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ ถูกต้องหมด ดีใจมาก แล้วก็เสียใจร้องไห้ จนเขาให้เอาเจ้าชายสิทธัตถะเข้าไปเก็บในที่ประทับ จนพระเจ้าสุทโธทนะถามกาฬเทวิลว่า

“ที่หัวเราะชอบใจนั้นเพราะอะไร”

“ชอบใจเพราะว่าผู้ที่จะพาให้ออกดำเนินจาก อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ประสูติมาแล้ว”

“แล้วที่เสียใจนั้นล่ะ”

“เสียใจเพราะว่าเขาต้องดับขันธก่อน”

เขาทำบุญกุศลไว้มาก เขาทำสมาบัติไว้ เขาตายไป เขาต้องเกิดเป็นพรหมเต็ดขาด เพราะเขาทำจิตเขาดีสงบ เพราะจิตนี้เป็นขันธเดียว สมាธิธรรมนี้ขันธๆ หนึ่ง สมาธิรวมตัวหมด ขันธ ๕ มันยุบยอบเข้าไปเป็นหนึ่งในขันธนั้น เป็นขันธ ๑ เขาจะเกิดบนพรหม เขาจะได้ไปเกิดใหม่ การไปเกิดใหม่ก็ไปเกิดอยู่ในใต้ของพญามารอยู่วันยังค่ำ เพราะการเกิดต้องเวียนตายเวียนเกิด อันนั้นเขาไปเกิดเพราะว่ากรรมดีของเขาพัดพาให้ไปเกิดบนพรหม

กรรมดีของเราพัดพาให้เรามาเกิดเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์ที่มีโอกาส เป็นมนุษย์ที่มีพุทธศาสนาวางไว้ เป็นมนุษย์ที่ว่าพบพุทธศาสนา มันไม่ใช่บุญกุศลแล้วเป็นอะไร นี่การให้กำลังใจ การจะให้เรารื้อฟื้นประเพณีปฏิบัติ การจะให้เราประพฤติปฏิบัติ แล้วถ้าเราไม่มีกำลังใจ เราจะคิดหาทางออก เราจะว่า เราเกิดมาทุกข์มายาก เราเป็นคนไม่มีวาสนา เราเป็นคน...นี้หักแข็งหักขาตัวเองไง แข็งขาของใจนะ ไม่ใช่แข้งขาของร่างกาย แข็งขาคือความเข้มแข็งของใจ

ใจจะก้าวเดิน ใจจะทำคุณงามความดีไปเพื่อบุญกุศลของใจของเราขึ้นมา นั่นนะ ไปอ่อนแอก่อน การอ่อนแอ แต่เดิมมาที่พูดเมื่อีกว่า เราทำคุณงามความดี คนเขาก็ติฉินนินทา อันนั้นเป็นปากข้างนอก ติฉินนินทา เราก็ยังไขว้เขว แต่เวลาเราจะทำคุณงามความดี สิ่งที่เราพูดขึ้นมา สิ่งที่เราพูดขึ้นมาในหัวใจมันโต้แย้งขึ้นมา จะเมื่อนั้นค่อยทำ จะเมื่อนี้ค่อยทำ เราเป็นคนไม่มีอำนาจวาสนา เราอำนาจวาสนาน้อย เราให้เมื่อนั้นค่อยทำ เมื่อนี้ค่อยทำ เห็นไหม นั่นก็เป็นฝ่ายมาร

การประพฤติปฏิบัติของเรา เราว่ายาก ยากตรงไหน ยากตรงที่ว่ามันเป็นงานเอกของเอกบุรุษ-เอกสตรีที่จะออกจากอวิชชา การฝึกกิเลส การฝึกเจ้าวัฏจักรในหัวใจของเรา เจ้าวัฏจักรคือกิเลสอวิชชาที่ปกคลุมใจของเรา นี่ จะให้เราเพลิดเพลิดอยู่ในวัฏฏะนี้ ให้เราเพลิดเพลิดไปในงานในการเลี้ยงดูในบ้าน การทำงาน การประกอบสัมมาอาชีพะ การหาเข้ามามากๆ ถ้าเพลิดอันนั้นมันก็ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ

เพลินงานอันนั้นเสีย แล้วฉันจะได้มีที่อยู่อย่างสุขสบายในหัวใจของสัตว์โลก กับการที่เราจะออกไปจากพญามารที่ทำให้เราเกิดตายทุกข์ยากอยู่ที่นี่ การแก้ความเกิดความตายในภพในชาติของเรามันจะต้องใช้พลังงานขนาดไหน

สิ่งที่ว่ากิเลสวิชาพยายามพร้าสอนหัวใจเรายู่นั้นมันเป็นการดึงเราไว้อยู่ในวังวนของวิชาอยู่ในกิเลสนั้น แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็พยายามมาจุดมาลากเราออกไปจากวิชานั้น พยายามจุด พยายามลาก ให้มีทาน มีศีล มีภาวนา มีศีลบังคับใจให้ปกติ ใจตอนนี้ปกติไหม? ใจไม่ปกติเพราะเรื่องความคิด ความคิดอันนั้นเป็นมโนกรรม เกิดจากมโนกรรมก็เกิดจากกายกรรม เกิดวจีกรรม พอคิดไม่ดีไปว่าเขา วจีกรรมก็เกิด มันเกิดจากความคิดอันหัวใจคิดขึ้นมา ก่อน กรรมมันเกิดจากตรงนั้น

สิ่งที่วิชาปกคลุมอยู่ก็ผลักดันให้เราไปเพลินอยู่กับสิ่งที่ว่า ไม่ใช่เกี่ยวกับการจะต่อต้านกับความคิดเดิม ต่อต้านกับความคิดเดิมคือความคิดของฝ่ายพญามาร พอเราจะต่อต้านขึ้นมา สิ่งนี้ถึงได้พยายามเบี่ยงเบน เบี่ยงเบนให้เราไขว้เขวจากการประพฤติปฏิบัติของเรา

การจงใจ ความคิดของเราต้องมีปัญญาอย่างที่เราพูดเมื่อกี้ที่ว่า เราเป็นคนมีอำนาจวาสนาอำนาจวาสนาอยู่ในกำมือของเรา กำมือของเรา การกระทำของเราไง อยู่ในกำมือของหัวใจของเรา หัวใจของเราสดชื่นแจ่มใส มีความมองอาจกล้าหาญ เป็นอาชาไนย บุษยาชาไนยเป็นผู้ที่พ้นออกจากกิเลส บุษยาชาไนยนั้นเป็นผู้ที่ก้าวพ้นจากบ่วงของมาร

ฟังส บ่วงของมาร รูป รส กลิ่น เสียง รูป รส กลิ่น เสียงนั้นเป็นอะไร? รูป รส กลิ่น เสียง เป็นสิ่งที่ให้เราติดติด รูป รส กลิ่น เสียงนั้นเป็นบ่วงของมาร รูป รส กลิ่น เสียง เสียงในทีวี เสียงในวิทยุ เสียงเขาออกมาจากคลื่นเสียง เราไปติดเขาทำไม เราไปติดเขา มันเป็นบ่วง บ่วงของมาร วิชาปจฺจุยา สงฺขารฯ อยู่ที่หัวใจของเรา เราไปติดเขา เขาไม่ใช่มาติดเรา

สรรพสิ่งในนี้ไม่มาติดเราเลย มันแก๊ๆ เชนๆ อยู่ของเขา ตามธรรมชาติของเขา สรรพสิ่งที่วางไว้ในตู้ ของที่วางอยู่ในตู้มันก็อยู่ในตู้ ทำไมไปหวงแหน เพชรนิลจินดาเก็บไว้ในตู้นี้เป็นห่วงกลัวจะหาย เราต่างหากไปติดเขา พอเราไปติดเขา มันก็เป็นมาร พอเป็นมารขึ้นมาในหัวใจ หัวใจก็ฟู พอหัวใจฟูมันก็คิดฟุ้งซ่านไป ความคิดฟุ้งซ่านเกิดขึ้นมาจากหัวใจของเรา มันก็ไม่เกิดความสงบ

ผู้ที่ประพาศปฏิบัติ ผู้ที่จะเอาตนของตนออกจากอวิชา ต้องมีเครื่องมือสมควรกับการจะออกจากอวิชา การคิดของเราเป็นโลกียะทั้งหมด ความคิดของนักวิทยาศาสตร์ ความคิดของผู้ที่มีปัญญาของโลกนี้มีปัญญามาก การคิดที่ว่ามีความเจริญรุ่งเรืองขนาดไหน ก่อสร้างโลกขึ้นมา ไม่รู้จักโลกชาตินี้ก็แล้วแต่ ความคิดนั้นเป็นความคิดของโลกียะ เป็นความคิดของฝ่ายผูกมัด ผูกมัดให้จิตนี้เกิดตายอยู่ในโลกนี้ พันไปไม่ได้

จะต้องทำความสงบของใจนี้ขึ้นมาให้ได้ก่อน ใจนี้สงบขึ้นมาเป็นอุดมชาติ ออกประพาศปฏิบัติก็เป็นอุดมชาติ อุดมชาติขั้นตอนหนึ่งแล้ว ทำจิตของตนให้สงบ สงบขึ้นมานั้นเป็นอุดมชาติอีกขั้นตอนหนึ่ง เพราะอุดมชาติจิตที่สงบนั้นเป็นสัมมาสมาธิ เป็นพื้นที่เป็นพื้นฐานของการควรแก่การงาน

งานในปัจจุบันนี้ทำไม่ได้เลย เพราะในหัวใจของเรา ภาวะคือภพของใจ ภพของใจนี้ อวิชาเป็นผู้ยึดครองอยู่ อวิชาคือความไม่รู้ มันรู้แต่หน้าที่จะเอามากเอามา หาแต่ความทุกข์มาเผาตนเอง สิ่งที่เราความทุกข์มาเผาตนเองนี้เป็นเครื่องมือ เป็นเหยื่อล่อ เป็นบ่วงของมารที่เรา รูป รส กลิ่น เสียงนี้มาเผาใจของตนเอง นั่นคือพื้นที่ควรแก่การงานหรือ พื้นที่อย่างนั้นเป็นพื้นที่ของโลกียะ

ความคิดขนาดไหน ความคิดมากมายขนาดไหนก็เป็นความคิดของฝ่ายผูกมัดให้เราติดเปิดเปิงไปกับความคิดนั้น มีการสืบต่อเนื่องไปของความคิดนั้น ความคิดนั้นนับขึ้นหนึ่งจากความคิด แล้วก็ต่อไปด้วยความไม่รู้ของเรา สังขารปรุงแต่งไปเรื่อยๆ สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง สังขารของใจนี้กลิ้งหัวใจนี้หมุนเวียนออกไป ไปตลอดไปนั้นเป็นโลกียะ โลภียะคือความคิดฝ่ายผูกมัด ผูกมัดให้เราเกิดเราตายอีกนี่แหละ ผูกมัดให้ดวงใจดวงนี้ปลิวไปตามกรรม ปลิวไปเกิดในภพชาติต่างๆ เกิดแล้วเกิดเล่า

เราว่าเราเกิดมาแล้วภพชาตินี้มีแต่ความทุกข์แต่ในภพชาตินี้ เราลองทำความสงบของใจเข้ามาดู อย่างปฐมยามขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณคือญาณหยั่งรู้อดีตชาติ หยั่งรู้อดีตชาติไปไม่มีวันที่สิ้นสุด เราเกิดตายมามากมายมหาศาลนัก จนเราเกิดมาแล้วเป็นภพชาตินี้ มนุษย์เกิดมานี้มีอำนาจาสนาบาารมีต่างๆ กัน ความคิดจิตนี้สัมผัสถึงไม่เหมือนกัน

เกิดมาในท้องพ่อท้องแม่เดียวกัน ลูกเกิดมา ๔-๕ คน ก็ความคิดจิตนิสัยไม่เหมือนกัน ถ้ามันเป็นลูกของพ่อแม่เดียวกัน มันต้องคิดเหมือนพ่อแม่หมดสิ เพราะพ่อแม่ก็ต้องการให้ลูกเป็นเหมือนเรา ให้คิดฉลาดปราดเปรื่องเหมือนพ่อแม่ ประกอบอาชีพประสบความสำเร็จเหมือนพ่อแม่ ทำไมมันไม่สมความคิดของพ่อแม่ละ ความคิดของพ่อแม่ก็เป็นความคิดของพ่อแม่ ความคิดของวงศ์ตระกูลก็เป็นความคิดของวงศ์ตระกูล

แต่ความคิดนี้ไม่สามารถลบกรรมการกระทำของใจดวงนั้นได้ ใจดวงนั้นได้สะสมบุญญาธิการมา เคยทำคุณงามความดีมา ใจดวงนั้นมาเกิดจากสวรรค์ ดับขันธก่อนแล้วมาเกิด ใจดวงนั้นมิอำนาจาสนา มีพลังมีบารมีในหัวใจดวงนั้น จะทันคน จะฉลาดปราดเปรื่องไป กับใจดวงนั้นโง่เขลาต่ำตื้น ใจดวงนั้นมีดีบอด เพราะใจดวงนั้นหลับไหลมา นี่กรรมพามาเกิดทั้งนั้น แล้วบารมีธรรมของเรามีอยู่ เราสะสมขึ้นมา เราต้องการพื้นที่ที่จะทำงาน งานของโลกให้เป็นงานของโลก งานของหินชาติ หินชาติคือการทำงานเครื่องอยู่ของโลเกียะเขา

งานของโลกุตตระ โลกุตรธรรม ธรรมที่จะเบี่ยงออกจากโลก ธรรมที่จะไม่ให้หมุนไปตามโลกเขา นั้นเป็นมงคลของชีวิต เป็นมงคลของชีวิตต้องหาพื้นที่ก่อน พื้นที่คือทำความสงบของใจขึ้นมา ถ้าจิตไม่สงบขึ้นมา ความคิดขนาดไหน ปัญญาที่ว่าปัญญาก้าวเดินออกไปนั้นเป็นปัญญาของโลเกียะไป โลเกียะไปก็ทำให้เคลิบเคลิ้มไป ถึงจำเป็นต้องทำสมถกรรมฐาน สมถกรรมฐานคือทำความสงบของใจ

ถ้าใจสงบตัวลงพ้นจากอวิชชาชั่วครู่ชั่วยาม จิตที่จะสงบได้นั้นอวิชชาจะยุบยอบเหมือนกับหินทับหญ้าไว้ หินทับหญ้าไว้ ถึงจะมีหัวหญ้า หญ้าก็ไม่เกิด เพราะหินทับไว้มันจะเลบออกข้างออกอะไรไปก็เป็นธรรมชาติของมัน แต่หินทับหญ้า แต่นี้สมถกรรมฐานกอดอารมณ์ของใจฝ่ายพญามารให้ยุบยอบตัวลง ขอพื้นที่ ขอหัวใจนี้เป็นอิสรภาพ ขอหัวใจนี้ไว้เพื่อจะทำการทำงาน จะชำระล้างหน้อยได้ไหม เราชำระทำความสะอาดเครื่องใช้ไม้สอยเรา เราต้องทำชำระล้าง มีเครื่องมือ มีน้ำยาทำความสะอาด

มรรคอรียสัจจก็เหมือนกัน ความคำริชอบ ความเพียรชอบ การงานชอบ งานชอบ ถ้างานไม่ชอบมันก็คิดแต่ส่ายไปข้างนอก ส่ายส่ายไปอยู่ข้างนอก ถ้าเป็นงานชอบ มันจะทำความสงบเข้ามาให้ได้ ทำความสงบเข้ามา จิตของเราเกิดมาแล้วมันฟุ้งซ่านได้ มันต้องสงบได้โดยตามธรรมชาติของมัน

แต่เพราะเราปล่อยปละละเลย เราปล่อย โคะเราไปทิ้งไว้กลางป่า จะใช้งานมันก็วิ่งหามันทีหนึ่งลำบากลำบาก เรากำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธไว้ในหัวใจของเรา พุทโธ พุทโธนี้เหมือนกับเชือก เราผูกเชือกกับโคไว้ แล้วปักไว้ ผูกเชือกไว้ ปักไว้กับที่พื้นที่ดินที่ใดพื้นที่หนึ่ง เวลาเราจะใช้โคนั้น เราก็กลับมาหยิบพื้นที่นั้น นี่คนไม่ประมาท

เราประมาทกับชีวิตใจ ชีวิตเราน่าคิดนะ ชีวิตนี้ประเสริฐที่สุด ชีวิตนี้คือหัวใจ ร่างกายนี้เป็นเครื่องอยู่อาศัยเพื่อภพเพื่อชาติเท่านั้น ชีวิตนี้หัวใจสำคัญตรงไหน? หัวใจมันเกิดดับ เกิดดับมาทุกภพทุกชาติ แต่ร่างกายนี้อาศัยชั่ว ๘๐ ปี ๑๐๐ ปีเท่านั้น ร่างกายนี้ถึงไม่มีคุณค่าอะไรหรอก ชีวิตนี้คือหัวใจ หัวใจเรามีอยู่ หัวใจเราทุกข์ยาก เราร้อน หายที่พึ่งอาศัย ใครก็แก้ช่วยเราไม่ได้ ช่วยเราไม่ได้หรอก

พระพุทธเจ้าสอนเรื่อง อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ลูกเจ็บไข้ได้ป่วย เราก็อยากเจ็บไข้ได้ป่วยแทน เราอยากเจ็บป่วยแทนเขา เราอยากจะทำให้เขามีความสุข เรามีความทุกข์ขึ้นมา คนอื่นมาปลอบประโลมใจเราก็ได้ชั่วคราวชั่วคราว มันไม่สามารถสงบร่มเย็นได้จริงหรอก ถ้าได้จริงเราต้องทำของเราเข้าไป สิ่งที่เป็นเครื่องอยู่อาศัยนั้นเป็นปัจจัยเครื่องอยู่อาศัยนั้น หินชาติ เราก็เป็นหินชาติอยู่ หินชาติอยู่ในเมื่อเรายังไม่ประพฤติปฏิบัติ

แต่เราประพฤติปฏิบัตินี้เราเป็น “อุดมชาติ” พอเป็นอุดมชาติขึ้นมา เราต้องพยายามของเราขึ้นมา ถึงเป็น อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ เขาว่า “อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ” เป็นการเห็นแก่ตัว คนต้องทำเอง ทำเอง มันเป็นเรื่องความจริงของหัวใจ หัวใจมันอยู่ท่ามกลางห้วงอก หมอผ่าเข้าไปก็เจอแค่ก้อนเนื้อ ไปทำบายพาสหัวใจเล็กๆ น้อยๆ เพื่อดำรงชีวิตนี้ต่อไป ก้อนเนื้อนั้นเป็นก้อนเนื้อนั้น แต่จิต หัวใจคือจิต จิตคือความรู้สึก จิตที่รับรู้ความทุกข์ไว้ทั้งหมด มันเคยฟุ้งซ่านมาขนาดไหน

มันฟุ้งซ่านมา เราทำความสงบเข้ามา ทำความสงบเข้ามา กำหนดพุทโธ พุทโธเข้ามา พุทโธไว้บ่อยๆ พุทโธไว้บ่อยๆ นั่นนะ คนไม่ประมาทในชีวิต คนไม่ประมาทในชีวิตก็เริ่มเอาเชือกผูกกับโคไว้ ถ้าเราเอาเชือกผูกกับโคไว้ เราจะใช้งาน วันๆ หนึ่งเราการทำงานมันก็มีสติสัมปชัญญะ มีสติทำงาน งานก็ไม่ผิดพลาด ทำคุณงามความดีก็ทำคุณงามความดีได้ง่าย นี่คนไม่ประมาทในชีวิตจะเริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่ดีขึ้นขนาดไหน กรรมดี กรรมชั่ว ทุกคนเคยทำมา ตกทุกข์ได้ยากเป็นครั้งเป็นคราว อย่าท้อแท้ อย่าน้อยเนื้อต่ำใจ

ความตกทุกข์ได้ยากขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วก็ยังเคยเลยนะ อยู่กับ
เวรัญชพรหมณ์ ลืมใส่บาตรทั้ง ๓ เดือน ต้องฉันทข้าวมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
ศาสดาของเราละ มีฤทธิ์มีเดช จะทำอะไรก็ได้ แต่ไม่ทำ ไม่ทำเพราะว่านี่คือเป็นกรรม เคยทำกรรม
ไว้ กรรมให้ผล กรรมให้ผลได้แต่เฉพาะเรื่องของร่างกาย แต่ไม่สามารถให้กรรมกับหัวใจขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เคลื่อนไหวไปได้เลย

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระอรหันต์แล้ว เป็นพระอรหันต์นี้ใจจะ
ไม่หวั่นไหวกับเรื่องของกรรม เรื่องของต่างๆ ทั้งสิ้น รับหน้ากับกรรมนั้นเข้าไปเพื่อให้ลูกศิษย์ลูก
หา ให้พระในสมัยนั้นเห็นว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเข้มแข็ง เป็นศาสดา เป็นที่พึ่ง ผู้นำ
ที่พาพึ่งอาศัยได้จริง เจออุปสรรคนั้นก็เป็นตัวอย่างตัวอย่างหนึ่ง แม้ในอุปสรรคนั้นก็ยังทำเป็น
ตัวอย่างให้กับสาวกะ-สาวกทั้งหลายเป็นแบบอย่างมาจนเดี๋ยวนี้ อยู่ในพระไตรปิฎกเราก็อ่านกัน
มาเป็นแบบอย่างเครื่องดำเนินของสาวกทั้งหลาย

เราก็เหมือนกัน ในเมื่อชีวิตนี้มันจะลุ่มๆ ดอนๆ บ้าง จะทุกข์ยากบ้าง จะเจริญบ้าง ถึงว่า เรา
ผูกโคกับเชือกไว้แล้ว ถ้าเกิดเวลาทุกข์ ชีวิตนี้มันตกต่ำไป เจอสิ่งที่กระทบกับหัวใจเรา เราจะบอก
ว่า ทำไมทำดีแล้วไม่ได้ดี อันนี้ก็เลสมันจะหลอก ในการประพฤติปฏิบัติเลสมันไม่เปิดให้เรา
เต็มทีหรอก มันจะใส่ไฟ พยายามจะชักเราให้อยู่ในอำนาจของมันทั้งนั้น อำนาจของมัน อวิชชา
อยู่ในหัวใจของเรา แต่ไม่ใช่ มันหลอได้ คำว่า “มัน” หมายถึงว่ามันเกิดขึ้น มันตั้งอยู่ มันต้องดับได้
เพราะกรรมสามารถชำระล้างได้ ถ้าชำระล้างไม่ได้ ศาสนาพุทธไม่ยืนยาวมา ๒,๐๐๐ กว่าปีมา
จนถึงปัจจุบันนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างนั้นได้แล้ว แล้วยืนหลักความจริงนั้นสอนมา
สั่งจะ นักวิทยาศาสตร์เขาชอบว่าสิ่งที่พิสูจน์ได้ เขาว่าสิ่งนั้นเป็นวิทยาศาสตร์ แต่วิทยาศาสตร์ทาง
จิต เทคโนโลยีคือมรรคอรียสัจจะอยู่ในศาสนาใด ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม สิ่งนั้นจะ
พิสูจน์ใจดวงนั้นได้ สิ่งที่พิสูจน์ใจดวงนั้น แม้แต่จิตสงบเข้ามาเราก็พิสูจน์ได้แล้วว่า สิ่งที่ฟังชาน
อยู่นี้ก็สงบตัวลงได้ สิ่งที่ฟังชาน ฟังชานอยู่ สงบตัวลงได้ด้วยอำนาจของเรา ถ้าเราทำความสงบ
ของเราได้จริง

จากเชือกที่ผูกอยู่ เชือกที่ผูกอยู่นั้น เรากำหนดเข้ามา จากบน วนไป เชือกโคปึกหลักไว้ มัน
หมุนไปมันก็หมุนไปตามเชือกนั้น มันไปไม่ไกล ไปไม่ไกล นั่นนะ ร่นเข้ามา ร่นเข้ามา พุทโธนี่

รันเข้ามา มันรันระยะเชือกเส้นนั้นให้สั้นเข้ามา สั้นเข้ามา จนโคกับหลักนั้นเป็นอันเดียวกัน ตามรอยโคไป พุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่ตามรอยไป ตามรอยไป พอพุทโธนี้เส้นเชือกยังมีอยู่ ความห่างระหว่างหลักกับโคนนั้นมีอยู่ ความห่างระหว่างใจกับอารมณ์ ขั้น ๕ กับจิตนี้มันความห่างของมันมันยังมีอยู่ ความมีอยู่นี้อารมณ์จะแทรกได้ ความแทรกที่ความคิดออกไป

ความคิดของเราที่ออกไป เราตั้งใจจะพุทโธแล้วทำไมยังคิดไปอื่น เพราะสติเราอ่อนด้อย สติเราไม่เพียงพอ แล้วเราพยายามตั้งสติสัมปชัญญะไว้ มันผิดพลาดไป งานไม่เคย ธรรมดา ธรรมดาของคนทำงานใหม่มันต้องผิดพลาดบ้าง ความผิดพลาดบ้างนั้นเป็นธรรมดา ความเป็นธรรมดานั้น ธรรมดาเราก็ต้องเริ่มต้นเอาใหม่ เริ่มต้นเอาใหม่ ทำจนกว่าระยะสั้นนั้น ระยะของเชือกนั้นสั้นเข้ามาจนเป็นเนื้อเดียวกัน ถ้าเนื้อเดียวกันคือจิตนั้นสงบ จะมีความรุ่มเย็นเต็มที่ขึ้นมา ความรุ่มเย็น ความสุข นี่สมาธิธรรม

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ความสมควรแก่ธรรมตามหลักความเป็นจริง ๑ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสของสมถธรรม จิตดวงนั้นได้ดื่มกินรสของสมถธรรมคือจิตนั้นสงบขึ้นมา แค่นี้ได้ความสงบ จิตก็ยังแว้งว้าง ยังมีความสุขใจขนาดนั้น นั่นก็เป็นเครื่องพยานยืนยันกับดวงใจดวงนั้น

แต่เดิมเราฟังครูบาอาจารย์บอกเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น นี่ฟังเขาบอก อ่านตามตำรับตำรา ตามหนังสือก็ว่า ปฏิบัติแล้วจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนั้น จะดี จะดี "ไอ้ตัว "จะ" ยังมีตัวขวางอยู่ แต่ถ้าเราปฏิบัติถึงจริง ตัวจะ จะไม่มี

มันดีจริงๆ มันสุขจริงๆ มันเป็นความจริงขึ้นมาจากผู้สัมผัสนั้น เราสัมผัส เราสัมผัสแล้ว ใครจะมาโกหกเราได้ เราสัมผัสได้จริง ใครจะมาบอกว่าสิ่งที่เราสัมผัสนั้นเป็นของที่ไม่จริงได้ จะปฏิเสธสิ่งนั้นไม่ได้ เมื่อปฏิเสธสิ่งนั้นไม่ได้ เห็นไหม มันก็เป็นอจลศรัทธา ศรัทธาเครื่องดำเนินที่ชักนำเราให้เข้า...

...มงคลชีวิต มงคลชีวิตกับหินชาติ กับมงคลชาติ

“มงคลชาติ” จิตสงบนั้นถ้าเราไม่พบครูบาอาจารย์ อำนาจวาสนา ผู้ที่ประพฤติดุปฏิบัติพบครูบาอาจารย์จะบอกว่าสิ่งนั้นเป็นสมถกรรมฐาน แต่ผู้ที่ปฏิบัติ เวลาสัมผัสแล้วมันจะเป็นความแว้งว้าง เป็นสิ่งที่ประเสริฐ เป็นความสุข เราจะติดสุขนั้น สมถกรรมฐานสามารถทำให้ติดได้ เพราะมี

ความสุขจริงๆ ความสุขมีมาก พอมีความสุขมีมากก็ติดกับความสุขนั้น พอติดความสุขนั้นก็จะเอาความสุขนี้เป็นผลไง ถ้าเป็นผล ภาพเทวิตทำสมาบัติอยู่ เหาะเหินเดินอากาศไปอยู่บนพรหมได้ ทำไมเขาไปไม่ได้ล่ะ

ถ้าทำใจสงบขึ้นมา คูลิ ถ้าเราทำความสงบนะ เราต้องยกขึ้นวิปัสสนา ทำความสงบนี้เหมือนกับมีพื้นที่ของใจ แต่เดิมเราก็กไม่มีพื้นที่ของใจ ภาวสวะนี้ก็เลสปกครองทั้งหมด เป็นโลกียะล้วนๆ เลย เราทำความสงบเข้ามา จากตามรอยโคเข้าไป จนถึงเนื้อของใจ เนื้อของใจคืออารมณ์กับใจนี้สงบตัวลง ชั้น ๕ นี้เจียบสงบตัวลงเป็นจิตล้วนๆ ใจ จิตล้วนๆ

จิตแต่เดิมเหมือนเราสบายใจ เราสบายอกสบายใจไม่คิดอะไรเลย เราเหม่อ นั่นนะคือตัวจิต จิตคือตัวไม่สวดยอารมณ์ สวดยอารมณ์ขึ้นมานั่นเป็นชั้น ๕ เป็นชั้น ๕ คือจิตเคลื่อนออกมาแล้ว จิตสวดยอารมณ์แล้ว พอจิตสวดยอารมณ์ จิตมีอารมณ์โกรธ อารมณ์เกลียด อารมณ์ที่เราพูดออกไป จิตนั้นเป็นอารมณ์ เราจะไม่เห็นตัวจิต เราจะเห็นตัวอารมณ์ทั้งหมด

แต่ในเมื่อโค ตัวเราเหมือนตัวโค ตัวจิตคือตัวหลัก แล้วเราพยายามทำความสงบเข้าไป สงบเข้าไป จนความสงบนั้น จนโคกับหลักนี้เป็นอันเดียวกัน เพราะตัวชั้น ๕ นี้สงบตัวลง สงบตัวลงถึงเป็นความสงบของใจ พอความสงบของใจ ภาวสวะนั้นเปิดพื้นที่ของใจให้ทำงาน พื้นที่ของใจ นี่ใจตั้งมั่น ใจประคองได้ ยกขึ้นวิปัสสนา

วิปัสสนากรรมฐาน สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน สมถกรรมฐานคือทำความสงบของใจ เริ่มต้นจากเราหามรรคอรียสัจจัง หาเครื่องมือเข้าทำงาน นี่เครื่องมือของธรรม

เราไปตลาด เราไปหาซื้อเครื่องมือมาทำงานทำการ เราไปซื้อมิด ชื่อโตะ ชื่อมิด ชื่อไห ไปซื้ออะไรซื้อมาได้หมด เราซื้อมาเป็นสำเร็จรูป แต่เราจะประพฤติกปฏิบัตินี้เครื่องมือเราต้องหาเอง พิมพ์เขียว ในพระไตรปิฎกนั้นเป็นพิมพ์เขียว พิมพ์เขียวแล้วจะไปจ้างใครทำก็ไม่ได้ จะให้ใครทำแทนก็ไม่ได้ ถึงจำเป็นว่า อดดา หิ อดฺตโน นาโถ เราต้องสร้างเราเอง สำคัญตรงนี้ไง

พิมพ์เขียวเราได้มาจากพระไตรปิฎก แต่เราสร้างเครื่องมือขึ้นมาจากจิตที่สงบนี้ จิตที่สงบนี้ จิตนี้เป็นสัมมาสมาธิ เป็นสัมมาสมาธิยกขึ้นวิปัสสนา ยกขึ้นวิปัสสนาในสติปัฏฐาน ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม ในกายก็ได้ ในเวทนาก็ได้ เวทนาที่ทุกข์ ร้อนๆ อยู่นี้ ในจิต ในธรรม ในเวทนา เวลามันเจ็บปวด มันเจ็บปวดนี้เป็นอาการอะไร ถ้าเรายกขึ้นมาได้ มันจะเป็นวิปัสสนา

ถ้ายกขึ้นมาไม่ได้ การทำความสงบเข้ามา ต้องทำความสงบเข้ามามีมารกับธรรมต่อสู่กัน เวลาจิตสงบแล้ว นึกว่าจะสะดวกสบาย ก็ยังมี สิ่งที่เป็นพื้นทีของใจ ใต้ใจนั้นคืออวิชชา อยู่ใต้ใจ นั้นก็ยังพยายามเบี่ยงเบนประเด็น พระเทวทัตทำความสงบขึ้นมา นี่พระเทวทัตนี้บวชขึ้นมาเป็น อุดมชาติ พระอนุรุธะก็บวชมาพร้อมกัน บวชมา ๕ องค์ แต่เวลาพระเทวทัตขึ้นมาได้มานโลภีย นี่จิตนี้สงบทำมานโลภียได้ ทำสิ่งที่ให้พระเจ้าอชาตศัตรูเห็นสิ่งต่างๆ เนรมิตเป็นงู เป็นอะไร ให้ พระเจ้าอชาตศัตรูนี้ศรัทธาได้ นี่เราหลงใหลกันตรงนี้ พระอนุรุธะไม่ทำอย่างนั้น พระอนุรุธะ ยกขึ้นวิปัสสนา

ถ้ายกขึ้นวิปัสสนา หินชาติ หินชาติคือว่าเบี่ยงเบนออกนอก

“อุดมชาติ” เบี่ยงเบนจิตยกขึ้นประคองเข้าวิปัสสนา ในกาย เวทนา จิต ธรรม

ในกายนี้ ถ้าจิตสงบจะเห็นกาย ดูกายจากภายใน ฟังนะ ถ้าดูภายนอก เราพิจารณาภายนอก หมอหรือว่าพยาบาลเขาทำคนไข้เขาเห็นกายมาตลอด เขาอยู่กับเรื่องของคนป่วยเลย เขาผ่าศพ ผ่า อะไรกันมาตลอด เขาก็ดูกายมา ทำไมเขาไม่เป็นพระอริยบุคคล ทำไมเขาไม่สามารถปล่อยกายได้

หมอบางคนยังเป็นคนที่ว่า ถ้ากิเลสมากก็ยังทำความผิดมากมายมหาศาล ทั้งๆ ที่เขาดูกาย ดู ภายนอกเป็นกายอย่างหนึ่ง ดูภายนอกก็เหมือนกับบ่วงของมาร รูป รส กลิ่น เสียง กายนี้เป็นรูปไข่ ไหม พอเป็นรูปขึ้นมา ฟุ้งตรงข้ามก็มองกัน พอมองกันก็ติดในกายกัน นั่นนะ บ่วงของมาร มารก็ เกิดจากหัวใจดวงนั้น กายเราก็ทุกข์ยังไปเอากายอื่นอีก นี่คือการพิจารณาภายนอก

พิจารณาภายนอกในการทำสมณะก็ได้ พิจารณาภายนอกขึ้นมาจะทำให้เราพ้นจากบ่วงของ มาร ถ้าพ้นจากบ่วงของมารจิตจะสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามาก็สงบเข้ามาตรงนี้ ตรงที่จิตตั้งมั่นนี้ จิต นี้ได้เครื่องมือขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงจะเห็นกาย ถ้ายกกาย ตาของธรรมจิตนี้สงบ ความเห็นจากสัมมาสมาธิจะเห็นกาย ยกกายขึ้นมา ยกกายของเราขึ้นมาดู ถ้าไม่เห็น สิ่งใดทำไมถึง ว่าเห็นและไม่เห็น ทำไมพระเทวทัตทำไมออกนอกกลุ่มออกไป ทำไมพระอนุรุธะทำไมเข้าทาง เพราะว่าอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน

ถ้ามีอำนาจวาสนา พอนี้กายจะเกิดภาพกายขึ้นมา พอเกิดภาพกายขึ้นมาในสัมมาสมาธิ จะตื่นเด่น เห็นกายจากความเห็นภายใน เห็นกายจากตาของสัมมาสมาธิ ตาของธรรมก็พูดได้ เห็น กายจากอันนั้นมันจะสะท้อนหัวใจ เพราะการเกิดการตาย การได้ภพได้ชาติต่างๆ ขึ้นมานี้เวียน

เกิดเวียนตายมาตลอด แต่เวียนไปในภพในชาติเป็นปัจจุบันชาติ หมายถึงว่าเป็นเราแล้วเราก็กเลิบเกลิ้มในภพในชาติในเรานั้นตลอดไป

แต่ปัจจุบันนี้ เราทะลุกลางปล้องของชาติ ทะลุกลางปล้องของภพ ทะลุกลางปล้องให้เห็นภายในภพนั้น เห็นกายซ้อนกาย เห็นภายในใจ เห็นกายจากสัมมาสมาธิ พอเห็นกายจากสัมมาสมาธิมันจะสะท้อนหัวใจ นี่คือตัวสะท้อนถึงอวิชชา ความสะท้อนถึงอวิชชาไม่มีใครสามารถทำได้ ผู้ใดเห็นกาย ผู้นั้นสะท้อนถึงอวิชชา อวิชชานั้นสะท้อนในหัวใจ มันจะหวนไหวไปหมด จิตใจนี้จะหวนไหวเหมือนโลกธาตุนี้หวนไหว เพราะทำอะไร เพราะจะให้อวิชชานี้เข้าใจ ให้มีปัญญา ให้มีศีลธรรม ให้เข้าใจเรื่องของภวาสวะ เรื่องของความคิด เรื่องของติดภพ ติดชาติ นี้ดวงตาของธรรมจะวิปัสสนาเข้ามา วิปัสสนาเข้ามา ถ้ายกกายขึ้นมาได้นะ ยกตั้งกายขึ้นมา นี่ก็คนนี้มีอำนาจวาสนา

ถ้าคนไม่มีอำนาจวาสนา นึกกายขึ้นมา นึกขึ้นไม่ได้ มันจะไม่เห็นกายขึ้นมา ไม่เห็นก็พยายามน้อมนึกขึ้นมาก่อน น้อมนึกด้วยสัญญา ด้วยสัญญาอันละเอียดภายใน แต่มันทำได้ยาก การทำได้ยากมันถึงเป็นทางสองแพร่งที่จะเข้าอุดมชาติหรือหินชาติ ถ้าเข้าหินชาติ ขึ้นมาแล้วยังเป็นทางสองแพร่ง จะเป็นทางสองแพร่งไปตลอดระหว่างธรรมกับกิเลสอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก สัตว์โลกประพฤติปฏิบัติธรรมอยู่ เราพยายามประพฤติปฏิบัติธรรม เราว่าธรรมนี้ประเสริฐขึ้นไป ประเสริฐขึ้นไป

เราพยายามประพฤติปฏิบัติอยู่ตลอดไป แต่อวิชชานั้นก็ตามดื้อนไปตลอด การประพฤติปฏิบัติมันยาก ยากตรงที่อวิชชาพยายามเหนียวรั้งไว้ตลอด แล้วเราก็อุ้มทั้งชีวิตนะ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินี้ท้อมทั้งชีวิต ออกจากหินชาติเป็นอุดมชาติมาแล้วตั้งแต่เพศของพระ พระนี้ออกบวชมามีโอกาสเต็มทีในการที่จะชำระสะสางกิเลสในหัวใจ นี่อุดมชาติ เพศของพระนี้ขึ้นมาเรื่อยๆ ขึ้นมาเพื่อเอาอุดมชาติของเราขึ้นมา

การวิปัสสนาไป วิปัสสนาไป ขึ้นไปแล้ว อย่างพระเทวทัตทำไมยังออกนอกกลุ่มนอกทาง นี้กิเลสมันต่อต้านไปในหัวใจ เราอย่าเข้าใจว่าผู้ที่บวชแล้ว เป็นพระแล้วจะประเสริฐตั้งแต่บวช บวชพระแล้วนั่นคือการบวชร่างกาย ยังไม่ได้บวชหัวใจ การบวชร่างกาย โกงขน โกงคิ้ว ใครก็โกงได้ ร้านตัดผมที่ไหนเขาก็โกนขน โกงคิ้ว แล้วห่มผ้าเหลืองเขาก็ทำได้ แต่เขาทำได้ ไม่ใช่พระ พระของเราเป็นพระโดยจิตุดุทธกรรม ญัตติขึ้นมา สงฆ์ยกขึ้นมาเป็นพระ เป็นสมมุติสงฆ์โดย

ธรรมชาติ โดยสังขรณ์นี้ เป็นมงคล เป็นอุคฺมชาติ ความเป็นอุคฺมชาติ จากภายนอกขึ้นมา มีพื้นฐานขึ้นมา

“ทาน ศีล ภาวนา” ในเมื่อศีลมีพื้นฐานมากกว่า ศีล ๒๒๗ ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีลนี้เป็นพื้นฐานรองรับหัวใจดวงนี้ให้พัฒนาขึ้นมา แต่เมื่อศีล ๒๒๗ ศีลพื้นฐานแน่นกว่า ที่ดินดี ดินนี้มีพื้นฐานขึ้นมา การประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ยกขึ้นมาแล้ว แต่ยกขึ้นมาแล้วกิเลสก็ยังตามขึ้นมา ต่อต้านตลอดเวลา กิเลสยังตามขึ้นมาต่อต้านในหัวใจนั้นอยู่ตลอด ก็ต้องต่อสู้ไป ต่อสู้เพื่อให้ละภพละชาติ ให้ไม่เกิด ไม่ตายให้ได้ไง นี่การวิปัสสนากาย

มันจะทำให้ขนาดนั้น อวิชชาถึงได้ห้วนไหว ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าไป มันห้วนไหวแล้ว มันจะให้แต่ความสุข ความสุขมันจะสะเทือนเลื้อนโลก กายนี้จะห้วนไหวไปหมด แล้วหัวใจมันจะมีความสุขไปพร้อม ความสุขไปพร้อม ความสุขคือความต่อสู้ขึ้นมา ถึงผู้ที่นักกีฬา นั้นยังไม่ชนะเด็ดขาด แต่นักกีฬานั้นก็ทำแต้มได้ขึ้นไปเรื่อยๆ คะแนนของใจ คะแนนของวิปัสสนาญาณเกิดขึ้นกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นต้องมีกำลังใจ ใจดวงนั้นหมุนเวียนขึ้นไปในการวิปัสสนานั้น

ในการวิปัสสนาคือการกำหนดกายขึ้นมา แล้วเพ่ง เพ่งกายนั้นมันเพ่งเฉยๆ เพ่งด้วยปัญญา ให้แปรสภาพไป “วิภาสะ” กิเลสนี้อาศัยกายกับใจนี้อยู่ด้วยกัน จิตนี้กับหัวใจแนบเป็นเนื้อเดียวกัน พอเป็นเนื้อเดียวกัน เราทุกคนนี้ต้องมีความคิดว่ากายกับเรานี้เป็นอันเดียวกัน โดยสัญญาติญาณของกิเลส สัญญาติญาณของกิเลสว่า เราก็คือเรา ร่างกายของเราเราก็คือเรา หัวใจนี้เป็นเจ้าของร่างกายนี้

แต่โดยสังขจะ โดยอริยะสังขจะ...ไม่จริง

ถ้าเป็นจริงแล้วเราต้องให้ร่างกายนี้อยู่ในอำนาจของเราได้ ร่างกายของเราควรอยู่ในอำนาจของเรา ของที่เป็นของเรา เราเก็บงำได้ตลอดเวลา ทำไมเราไม่สามารถเก็บงำร่างกายนี้ ไม่ให้เจ็บ ไม่ให้ป่วยได้ละ ทำไมร่างกายนี้ต้องตายไปละ ทำไมเราต้องทิ้งกายนี้ไว้กับโลกนี้ แล้วหัวใจต้องเกิดต้องตายตลอดไปละ

มันไม่จริง โดยสังขจะ อริยะสังขจะ ไม่จริง

โดยสมมุติสังขจะ...จริง

สมมุติสัจจะคือความเห็นของเรา ความเห็นของพวกเราเป็นสมมุติสัจจะ สมมุติสัจจะเพราะได้โลกนี้มา โลกนี้เป็นสมมุติ เราก็คือสมมุติอันหนึ่ง สมมุติในสมมุติมันก็ไปในทางเดียวกัน สมมุติมันก็เข้ากับอวิชา สมมุติมันก็เข้ากับโลก มันก็หวนอวิชาไปหมดเลย เราก็ก้มกิ้งล้มหงายไปกับอวิชานั้น

ถ้าเรายกขึ้นมาวิปัสสนา ปัญญาของใจ คະแนของใจเกิดขึ้น ความสุขมันเกิดขึ้นเพราะเป็นงานการรื้อค้นแล้ว งานอย่างหนึ่ง งานเริ่มต้นคืองานการแสวงหาเครื่องมือ แสวงหาเครื่องมือมาเพื่อจะทำงาน ได้งานมาแล้วต้องเป็นอุดมชาติ อย่าไปเป็นหินชาติแบบพระเทวทัตออกไป ต้องให้เป็นแบบพระอนูรุธะขึ้นมา ทำเข้ามาจากภายใน

ทำงานภายในนี้เป็นงานที่ละเอียดอ่อน เพราะการชำระกิเลสมันไม่มีใครที่จะมารับรู้กับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ นั้น เป็นพระอยู่ในป่าในเขา อยู่ตามเงื้อมผา ประพฤติปฏิบัติของเขาไป ไม่เห็นมีคุณประโยชน์อะไรกับโลกเขาเลย แต่ผู้ที่มีฤทธิ์มีเดช สามารถทำฤทธิ์ทำเดชให้ผู้ตื่นฤทธิ์ตื่นเดชเขาดู อันนี้ต่างหากที่เป็นพระที่ประเสริฐ เห็นไหม ความเห็นของกิเลสมันก็เข้ากับกิเลส ความเห็นของกิเลสมันก็เข้ากับความเห็นของฤทธิ์ของเดชนั้นไป

แต่ความเห็นของธรรม พระที่เขาอยู่ป่าอยู่เขา อยู่เงื้อมผา อยู่ในถ้ำนั้นเขาต้องการประพฤติปฏิบัติ เพื่อจะให้เข้าทางของอุดมชาติ ทางของอุดมชาติคือการชำระกิเลส กิเลสมันอยู่ที่หัวใจของสัตว์โลก อยู่ที่หัวใจของพระ อยู่ที่หัวใจของผู้ประพฤติปฏิบัติทั้งนั้น ผู้ปฏิบัติจึงต้องทำลายที่หัวใจที่หัวใจอยู่ที่ทามกลางอก ถึงต้องพาทายนี้เข้าไปอยู่ในถ้ำ ถึงต้องพาทายนี้เข้าไปอยู่ในป่า เพื่อจะได้ชำระกับกิเลสในหัวใจนั้นให้ได้สะดวกขึ้นมา นี่คืออุดมชาติ

“อุดมชาติ” คือผู้ที่สละแล้วจากเรื่องต่างๆ ของโลกเขาทั้งหมด แล้วพยายามชำระกิเลสของเราให้ได้ เราก็คืออุดมชาติเพราะเราเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ อุดมชาติต้องทำขึ้นมา เกิดขึ้นมาจากใจของเราให้ได้

วิปัสสนาไป เครื่องมือเกิดแล้ว สิ่งที่เกิดแล้วต้องหมุนเวียนไป หมุนเวียนไป ความหมุนเวียนไป การวิปัสสนาไป พลังงานอย่างใดก็แล้วแต่ ใช้ไปแล้วต้องเสื่อมสภาพ พลังงานของใจก็เหมือนกัน ถึงต้องก้าวเดินไปพร้อมกับสมถกรรมฐานกับวิปัสสนากรรมฐานไปเรื่อย การกำหนดกายเห็นกายขึ้นมาด้วยพลังงานของใจ จิตนี้เป็นสมาธิตั้งมั่น จิตเป็นสมาธิตั้งมั่นสามารถ

ยกขึ้นมาให้กายตั้งมั่นได้ แต่เวลาตั้งแล้วต้องใช้พลังงาน ใช้พลังงานแล้วก็เสื่อมไป เสื่อมไปนั้น กายนี้ต้องพลัดพรากไป กายนี้จะหลุดมือไป

คำว่า “ตั้งมั่น” เหมือนกับทีวี เราเปิดไว้ ภาพทีวีจะอยู่อย่างนั้นตลอดไปหรือ ภาพทีวีเปลี่ยน ทุกภาพ นี่ก็เหมือนกัน มั่นใจอยู่ตลอดเวลา เพราะพลังงานของใจพยายามตั้งไว้ นี่พลังงานของสมาธิตั้งไว้ แล้วพลังงานของสมาธินี้ตั้งแล้ว ไม่แล้วนะ สัมมาสมาธิต้องเคลื่อนไปให้คำริชอบ ปัญญาเคลื่อนด้วย ปัญญาอันนี้เคลื่อนเพราะสัมมาสมาธิแยกระหว่างกิเลสกับธรรมแยกออกจากกัน นี่ใจ พอเคลื่อนออกไป สิ่งที่มีความคำริชอบเคลื่อนออกไป อันนี้ต่างหากถึงเป็นภวานามย ปัญญา ปัญญาที่จะชำระกิเลสนี้มันต้องเกิดขึ้นจากภายใน เป็นสมบัติ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ เป็นสมบัติของใจดวงนั้น เพราะกิเลสอยู่ที่ใจ

ใจดวงนั้นอาศัยธรรมที่เกิดขึ้นมาจากใจดวงนั้นชำระกิเลสในใจดวงนั้นต่างหาก ผู้ใดไม่มีใครสามารถจะชำระล้างให้ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้แนวทางเท่านั้น ผู้ที่อยากพ้นจากกิเลสผู้นั้นต้องปฏิบัติเองทุกดวงใจ ทุกๆ ดวงใจ แม้แต่พระศรีอริยเมตไตรยมาก็ต้องมาประพฤติปฏิบัติ แม้แต่พระศรีอริยเมตไตรยก็เป็นพระพุทธเจ้าองค์ต่อไป ต้องปฏิบัติเหมือนกันทั้งหมด

เพราะดวงใจดวงนี้หมองไปด้วยกิเลส ดวงใจดวงนี้เศร้าหมอง ดวงใจดวงนี้อยู่ในอาณัติของกิเลส แล้วใครจะชำระล้างได้เพราะมันเป็นสมบัติส่วนตัวตน ไม่มีใครจะสามารถชำระล้างได้ เรื่องโลกเขายังพึ่งพาอาศัย ยังให้อ่านมิตัวแทน ตัวแทนยังทำแทนกัน แต่นี้ทำแทนไม่ได้ ถ้าทำแทนได้นะ คนที่เขามีอำนาจวาสนาทางโลกเขาซื้อไปหมดแล้ว มรรค ผล นิพพานเขาจ้างคนอื่นทำแทนหมด

ถึงบอกว่าอยากดีมีเงิน จะมีอำนาจวาสนาขนาดไหน ถ้าเรามีวิชาอยู่ในหัวใจ อมทุกข์ อมทุกข์ทั้งนั้น ไม่มีความสุขจริง ไม่มีหรอก

เราต่างหากจะหาความสุขจริง เราหาความสุขจริง เราต้องสละ พระเราสละเข้ามา ขนาดที่ว่าอยู่ป่าอยู่เขา สละเข้ามาเพื่ออันนี้ ถึงจะทำขึ้นมาของเราได้ นี่คืออุดมชาติใจ คำว่า อุดมชาติคือ การทำเพื่อการชำระกิเลส ไม่ใช่หิณชาติ หรือว่าทำเพื่อฤทธิ์เดช เพื่อไสยศาสตร์ เรื่องออกไป แต่สิ่งใดต่างๆ ก็ต้องอาศัยอำนาจของสมาธิทั้งหมด ต้องทำความสงบของใจโดยพื้นฐาน

ใจสงบมีพื้นฐานยกขึ้นวิปัสสนา วิปัสสนาไปแล้ว ก็เลยยังต่อไป ถึงต้องย้อนกลับมาใจ ถ้าจิตเป็นอย่างนั้น จิตคิดออกไป หรือจิตส่งออกไป ต้องย้อนกลับมาสมณะที่เพื่อเพิ่มพลังงาน เพิ่มพลังงานของใจนี้ให้เหนียวรั้ง ให้อวิชชา ให้เจ้าวัฏจักรพ้นออกไปจากตัวจิต ให้ระหว่างตัวจิต ให้ระหว่างหลักกับโคนันให้มาสนิทกันตลอด พอสนิทกันพลังงานมันจะเกิด ที่เดียวตั้งมันได้นั่นนะ

สมาธิถึงให้ผล ๒ อย่างพร้อมกัน ที่ว่าผลตั้งมันขึ้นมาให้ใจนี้เข้มแข็งขึ้นมา ให้พลังงานของใจอันหนึ่ง แล้วพลังงานเคลื่อนให้ปัญญานั้นเคลื่อนอีก เคลื่อนต้องเคลื่อนถูกที่ด้วย การงานชอบ ความเพียรชอบ

พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้อ่อนมือ อ่อนดิน อ่อนนอนอยู่เฉยๆ ว่าปล่อยวางนะ ความปล่อยวางโดยปากพูดอย่างหนึ่ง ความปล่อยวางโดยสัจจะความจริง โดยสมุจเฉตพหุของใจนั้นอีก อย่างนั้น ความสมุจเฉตพหุก็ต้องมีความถูกความผิดไปพร้อมๆ กับการประพฤติปฏิบัติไปตลอด ความประพฤติปฏิบัติจะมีถูกทางตลอดไปน้อยมาก

เว้นไว้แต่ผู้ปฏิบัติธรรมสมควร ผู้ที่ปฏิบัติธรรมเร็วรู้เร็ว อย่างเช่น พระยสะ ก็นเดียวสำเร็จได้เลย ฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ ๒ วัน พระยสะสำเร็จไปได้ นั่นก็อาสนาบารมีของเขา

แต่เวไนยสัตว์ สัตว์ที่ยังเกิดตาย เกิดตาย อย่างพวกเรานี้ ต้องถูไถไป ต้องพยายามชวนชวายพยายามฝึกฝนตนเองตลอดไป แต่มีवासานะ มีवासนามาก การเกิดเป็นมนุษย์ พบพุทธศาสนา พบครูบาอาจารย์ที่ว่าครูบาอาจารย์ขึ้นมานี้เป็นสิ่งที่ประเสริฐ ประเสริฐจริงๆ เราต่างหาก ถ้าไม่มีใจแล้วทำไม่ได้ มันถึงประเสริฐตรงนี้ไง คนตายแล้วหมดกัน

ถ้าคนตายแล้วสอนได้นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ๆ อยากจะสอนคนที่ มีพื้นฐาน ถ้าคนที่ไม่มีพื้นฐานแล้วจะสอนได้ก่อน กำหนดดูอาพาธคาบสตายไปแล้ว อาพาธคาบสเป็นอาจารย์เก่าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยไปเรียนศึกษามาก่อน แล้วพอมานประพฤติปฏิบัติจนเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วคิดถึง คิดถึงคุณ นี่ใจที่ประเสริฐจะคิดถึงคุณ คิดถึงบุญคุณ คิดถึงผู้ที่มีคุณ เอาคนนั้นก่อน แต่เพราะตายไปแล้ว พอตายไปแล้วถึงไม่สอนคนตาย

ถึงว่าหัวใจสำคัญ เราถึงสำคัญ ในเมื่อยังมีลมหายใจเข้า ลมหายใจออกอยู่ โอกาสของเรายังมีอยู่ เราถึงมีเครื่องมือ มีหัวใจดวงนี้เข้าไปสัมผัสธรรม รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง ใจนี้สัมผัสเข้าไปเรื่อยๆ สัมผัสจากสมถกรรมเข้าไป สัมผัสเข้าไป วิปัสสนาเข้าไป ปล่อยางนะ

ความสุขต่างกัน วุฒิภาวะของใจต่างกัน วุฒิภาวะของใจโดยปุณฺณเรา เขาเรียกว่าปุณฺณคนหนาด้วยกิเลส

วุฒิภาวะของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติหมุนเวียนธรรมจักรอยู่นี้เขาเรียกกัลยาณชน

กัลยาณชนคือจิตนี้ไม่ใช่ปุณฺณ จิตนี้สามารถบังคับให้เข้าถึงความสงบได้ด้วยง่าย นี่คือกัลยาณชน กัลยาณชนนี้เป็นผู้เดินอริยมรรค

“โสดาปัตติมรรค” โสดาปัตติมรรคนี้ต้องเป็นอริยชนขึ้นมาถึงต้องเป็นกัลยาณชน ถึงจะเดินได้ พอเดินขึ้นไป หมุนเวียนไปๆ ย้อนกลับมาสมถกรรมฐาน เพิ่มพลังงานไว้บ่อยๆ แล้วย้อนกลับเข้าไปวิปัสสนาตลอดไป วิปัสสนา ถ้าสมถะแล้วสมถะนั้นเป็นแค่หาเครื่องมือ หาพลังงาน หาของที่เข้ามาชำระกิเลส ถ้าปัญญานั้นได้เคลื่อนไปๆ ได้หมุนไป วิภาตะให้แยกออก

ความยึดมั่นถือมั่น ความเห็นผิด ความเห็นผิดเพราะอวิชาพาเห็นว่ากายนี้เป็นเรา กายนี้เป็นเราก็เลยยึด ยึดด้วยอะไร ยึดด้วยอุปาทาน อุปาทานยึดมั่น สมานให้กายกับใจนี้เป็นเนื้อเดียวกัน นี่คือการยึดมั่นถือมั่นของ อวิชาปจฺจยา สงฺขารา วิปัสสนาไป วิปัสสนาไปไม่ขาดก็จะปล่อยออก ความปล่อยออกเพราะงานทำ

เราเอาไฟลงสิ่งใด สิ่งนั้นต้องร้อน ตบะธรรม ปัญญาธรรม ลนหัวใจอยู่ตลอดเวลา ลนอวิชาปจฺจยา สงฺขารา อยู่บนพื้นที่ของใจที่ควรแก่การงาน เป็นโลกุตตระถ้างานถูกต้อง ถ้างานผิดเป็นโลกียะ ถ้างานถูกเป็นโลกุตตระ ลนถูกต้อง ถึงงานถูกต้อง เพียรถูกต้อง ความถูกต้องหมด นี่คือการธรรมจักร

ธรรมจักรเกิดขึ้นจากหัวใจที่ประพฤติปฏิบัติ เกิดขึ้นจากใจที่ว่าโง่งๆ เซอะๆ ที่เราพยายามเราติเตียนตัวเองมาตลอดว่าเราไม่มีอำนาจาสนานั้นนะ แต่เวลาสร้างขึ้นมาทำไมสร้างขึ้นมาได้ พอสร้างขึ้นมามันหมุนเวียนไป วนไป นี่ธรรมจักร มันมหัศจรรย์ สิ่งที่ว่าป็นธรรมจักรเป็นหินแกรนิตเขาทำกันนั้นเป็นเครื่องหมาย แต่ธรรมจักรในหัวใจนี้เราสร้างขึ้นมาด้วยอำนาจาสนา

สร้างขึ้นมาด้วยชีวิต สร้างขึ้นมาจากหัวใจ หัวใจที่ทุกข์ๆ ร้อนๆ อยู่ที่เราสร้างขึ้นมา แล้วมันเคลื่อนไป จักรนี้ได้เคลื่อนแล้ว ธรรมจักรได้เคลื่อนออกไป เคลื่อนออกไปชำระความเห็นผิด ความเห็น ว่ากายกับเรานี้เป็นอันเดียวกัน มันจะชำระออกๆ มันจะปล่อยวางไปโดยธรรมชาติ ปล่อยวางไป เพราะอะไร

เพราะมันแพ้ธรรม แพ้เพราะอำนาจของธรรมจักรเคลื่อน มันจะปล่อยวาง ปล่อยวางสักพัก มันจะเข้ามาสมานกันอย่างเก่า เพราะอะไร เพราะอำนาจของธรรมยังไม่เหนือใจ นี่ถึงต้องทำ บ่อยๆ ถึงต้องกลับมาทำสมถกรรมฐาน สร้างสมถกรรมฐานเข้าไป ถ้าปล่อยแล้วเคลิบเคลิ้มไปมัน จะเป็นหินชาติไป ถ้าเป็นหินชาติ เพราะมันเสื่อมได้ สิ่งที่มันเสื่อมมันแปรสภาพแล้วเราหมด กำลังใจ มันจะทำให้เราต่ำลงๆ นี่เจริญแล้วเสื่อม เจริญแล้วเสื่อม

สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา ถ้าเห็นธรรม

แต่มันก็เสื่อมโดยธรรมชาติของมันเหมือนกัน เสื่อมโดยที่เราไม่เห็น นี่ความเสื่อมถอยของมัน เราถึงต้องพยายามกลับมาสมถกรรมฐาน ทำพื้นฐานนี้ให้แน่น พอพื้นฐานนี้ให้แน่น กลับไปทำงานใหม่ ทำงานใหม่ มันจะเป็นอย่างนี้ตลอดไป นี่ก็ผู้ที่ปฏิบัติ ผู้ที่ปฏิบัติจะเข้าใจสัจจะความจริงนี้ มันปล่อยวางแล้วก็ปล่อยวาง เพราะมันไม่มีถึงที่สิ้นสุดใจ เรากินข้าว เรากินข้าวถึงคำสุดท้ายที่อิ่ม เราต้องรู้ว่าคำไหนอิ่ม เรากินข้าว ๒ คำ ๓ คำ วิ่งไปถามเขา ผมอิ่มหรือยังครับ อย่างนั้นถูกต้องไหม? ไม่ถูกต้อง

นี่เหมือนกัน เราวิปัสสนาอยู่ มันปล่อยวางไป มันอิ่มแล้วหรือ? มันไม่อิ่ม มันไม่อิ่มเพราะอะไร เพราะมันไม่รู้ แต่ถ้าวิปัสสนาไปตลอด วิปัสสนาไปตลอด มันสมุจเฉทปหานขาดพิ้ง คำสุดท้ายอิ่ม อิ่มนี้ต้องรู้ รู้โดยสัจจะความเป็นจริง รู้โดยสัจจะว่ากายกับจิตนี้ไม่ใช่กัน กายกับจิตแยกออกจากกันโดยสัจจะความจริง โดยอริยสัจจะ โดยหัวใจที่เราสร้างขึ้นมาก หมุนแยกออกไป กายนี้เป็นกาย จิตนี้เป็นจิต ทุกข์นี้เป็นทุกข์ แยกออกจากกันโดยสัจจะความจริงเลย อันนั้นเป็นผลของอุคฺมชาติ

อุคฺมชาติเราสร้างสมขึ้นมา เราสร้างของเราขึ้นไป หินชาติจะทำออกไป

อันนี้เป็นการเห็นกายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย เห็นโดยใจ ไม่ใช่เห็นโดยปากใครพูด ไม่ได้เห็นโดยตำรา ไม่ได้เห็นโดยพิมพ์เขียว ไม่ได้เห็นโดยใดๆ ทั้งสิ้น

เพราะเห็นอย่างนี้พระสารีบุตรถึงบอกว่า ตั้งแต่พระสารีบุตรสิ้นแล้วไม่เชื่อพระพุทธเจ้า จนพระทณไม่ไหวว่าพระสารีบุตรนี้ออกนอกกลุ่มนอกทาง ไปฟ้องพระพุทธเจ้าว่าพระสารีบุตรนี้ไม่เชื่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าให้ไปนิมนต์พระสารีบุตรมา เอาคู่กรณีมาถาม

“สารีบุตร เธอไม่เชื่อเราจริงหรือ?”

“ไม่เชื่อ”

“เหตุใดถึงไม่เชื่อล่ะ”

แต่ก่อนนี้เชื่อมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นผู้สอน เป็นผู้ป้อนข้าว ป้อนน้ำตั้งแต่เด็กอ่อนจนเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เชื่อผู้ฝึกสอนมาตลอดเลย แต่สุดท้ายแล้วไม่เชื่อ ไม่เชื่อ เพราะจักรนี้ได้เคลื่อนออกไป ทุกข์เป็นทุกข์ จิตเป็นจิต อัมโดยธรรมชาติ ใจนี้สัมผัสเอง ใจนี้เป็นเอง ใจนี้จะเชื่อใคร ใจนี้ต้องเชื่อตัวเอง นี่ความเป็นปัจเจก ตั้ง รู้จำเพาะตน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถึงเด็ดขาด

ความเด็ดขาดของอวิชชามันเด็ดขาด มันปกคลุมใจเรามาจนทุกข์ร้อนขนาดไหน ความเด็ดขาดของธรรมที่มันเกิดขึ้นมาจากหัวใจของเรา เราสร้างขึ้นมา มันสมุจเฉทปหาน ใจขาดออกไปจากอวิชชา จากความเห็นผิด จากความเห็นกายกับเราเป็นอันเดียวกัน แยกออกจากกันโดยความจริง ไม่ต้องเชื่อใคร

ถึงบอกว่า มันเป็นความเห็นจากลึกๆ ความเห็นจากกันบึ้งของใจ เราคิดด้วยปัญญากันทางโลก คิดได้แต่เปลือกๆ คิดแต่ข้างนอก ไม่เคยสามารถชำระล้างถึงกันบึ้งของจิตได้สำนึกได้เลย แต่ขณะนี้ธรรมจักรนี้เคลื่อนเข้าไปจนชำระล้างออกไป จนเกลี้ยงออกไปนั้นเป็นอุดมชาติ อุดมชาติของพวกเรา เริ่มก้าวเดิน จะต้องก้าวเดินต่อไป ถ้าผู้ที่เห็นธรรมอย่างนี้แล้ว เขาเรียกว่าดวงตาเห็นธรรม ผู้ที่เห็นธรรมแล้วอยากจะพ้นจากทุกข์ อยากจะพ้นจากภพชาติโดยปัจจุบัน จะก้าวเดินไประหว่างสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานตลอดไป

เพราะว่ามรรคอรียสัจจังใช้ไปหมดแล้ว มรรค ๔ ผล ๔ มรรคขั้นตอนที่ ๑ ได้สัมปยุตเข้าไป วิปยุตคลายออกจนหมด ใช้งานไปหมดแล้ว ต้องทำสมณะขึ้นมาใหม่ เพราะจิตที่เป็นอริยบุคคลกับสมาธิที่สร้างขึ้นมาต่างกัน คนละส่วนกัน ถึงต้องสร้างความสงบขึ้นมาอีก จนสงบ ๑

แต่สร้างได้ง่าย เพราะอะไร เพราะจิตไม่มีตัวคัดค้าน ตัวที่ทำให้ไขว้เขว ตัวที่ทำให้เน้นซ้ำ ตัวนั้นเบาบางลงเฉยๆ ยังมีอยู่ อวิชาตัวปู่ยังไม่โดนทำลาย อวิชาตัวหลานนี่เองโดนทำลายไป

อวิชาปู่ อวิชาพ่อของเขา อวิชาลูก อวิชาหลาน มรรค ๔ ผล ๔ ความเข้าใจอวิชาเท่าไร ความเคลิบเคลิ้มหลงใหลของความรักที่อวิชาพาหลอกมันจะง่ายขึ้นตลอด ความที่อวิชาพาหลอกมันจะหลอกได้ง่ายขึ้นเพราะมหาสติ-มหาปัญญา สติปัญญาคือสติปัญญาพวกเรากว่าการก้าวเดินขึ้นไป พอก้าวเดินขึ้นไป อวิชาโดยสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานขึ้นไป ชำระล้างขาดเป็นขั้นตอนขึ้นไป ขั้นตอนเข้าไปข้างในต้องเป็นมหาสติ-มหาปัญญา

จากสติปัญญาธรรมดาที่เราว่าเราไม่มี เราสร้างสมขึ้นมา สร้างสมจนกลายเป็นมหาสติ-มหาปัญญา อุดมชาติเกิดขึ้นเรื่อยๆ อุดมชาติซับซ้อนมา ตกลงมา ตกผลึกลงไปที่ก้นบึ้งของใจ นั่นคือตัวภาสวะ ตัวอวิชาสวะ ภาสวะ กิเลสอยู่ที่ใจ เป็นอนุสัยนอนเนื่องอยู่ในหัวใจ วิปัสสนาวนเข้าไป วนเข้าไป จะชำระล้างเข้าไปเป็นชั้นๆ เข้าไป จนดับสิ้นอวิชา เป็นศาสดาองค์เอกของโลกเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างได้หมด ถึงได้เป็นมงคล เป็นอุดมชีวิตอย่างสูงสุด แล้วสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหามานะ สั่งสอนพระอริยบุคคลมา สั่งสอนครูบาอาจารย์มาเป็นขั้นเป็นตอนมา นี่เป็นมงคลชีวิต เป็นมงคลชาติ

แล้วเลื่อนมาจนปัจจุบันนี้ก็มีหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นก็เป็นมงคลชาติ เพราะว่าหลวงปู่มั่นเป็นผู้บุกเบิก หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์เป็นมงคลชาติ เป็นมงคลอย่างยิ่ง แล้วเราเกิดมาพบหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์นี่เป็นผู้ที่ริเริ่มการดำเนินให้เข้ามาในทางธรรมจักร ถ้าไม่ก้าวเดินมาในทางธรรมจักร เราจะก้าวเดินไป การประพฤติปฏิบัติก็ต้องประพฤติปฏิบัติเปล่าๆ

การประพฤติปฏิบัติเปล่าๆ “เปล่าๆ” คือว่าผู้ที่ประพฤติแล้วมันไม่ได้ผลขึ้นมา ถ้าไม่ได้ผลโดยธรรมชาติ ฟังนะ ถ้าไม่ได้ผลโดยธรรมชาติ หรือว่าไม่ได้ผลโดยเราไม่ได้ทำผิดพลาด อันนั้นเป็นบุญกุศล

บุญกุศลหมายถึงว่าเรามา นั่งสมาธิกันอยู่ที่นี่ เราสละโอกาสปัจจุบันของเรา เราขมกายของเรา ปัจจุบันนี้ถวายเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติบูชานี้ประเสริฐที่สุด เราปฏิบัติบูชาใจ แต่ถ้าเราปฏิบัติไปแล้วเราหลงใหลไป แล้วสร้างความผิดเข้ามากับใจ อย่างพระเทพทัตปฏิบัติไปยังสร้างความผิดพลาดขึ้นมาในหัวใจนั้นเป็นหินชาติ ถึงว่าไม่ใช่เป็นมงคลชาติ

เราถึงต้องตั้งสติ ตั้งสติสัมปชัญญะของเรา เราตั้งสติสัมปชัญญะของเราว่าเราทำแล้ว เราผิด ถูกนี้ต้องหาครูหาอาจารย์ การหาครูหาอาจารย์ ครูบาอาจารย์สำคัญตรงนี้ ตรงที่ชี้ช่องทาง ไม่ใช่ คิดครุติคอาจารย์ เราก็มียืนฐาน พิมพ์เขียวก็มีอยู่ พระไตรปิฎกก็มีอยู่ เราศึกษามาก็เป็นพื้นฐานของเรา ถ้าครูบาอาจารย์พูดผิดจากพระไตรปิฎกนั้นเป็นสิ่งที่ผิด ถ้าพูดถูก “พูดถูก” พูดถูกแล้วพูดถึงแง่ปลีกย่อย แ่งปลีกย่อย แ่งประเด็นที่เราคิดไม่ถึง แ่งปลีกย่อย แ่งประเด็น คือช่องทางที่เราจะหาช่องทางเลาะออกไปไง จิตนี้มีมณเฑียรการ ไม่มีช่องทางออก นี่ครูอาจารย์สำคัญตรงนี้

แต่โดยสังจะความจริงแล้วต้องคิดธรรม คิดธรรมหมายถึงว่าธรรมเข้าไปในหัวใจมันเป็นธรรมโดยธรรมชาติ การคิดธรรม เขาถึงว่าห้ามคิดครูบาอาจารย์ ห้ามคิดครูบาอาจารย์ หมายถึงคิดแล้ว เราทำประพฤตีสั่งที่ผิดถูกไปอย่างนั้น แต่ถ้าครูบาอาจารย์ชี้ทางถูก-ทางผิดควรคิดไหม? ควรคิดอย่างยิ่ง ต้องคิดครูบาอาจารย์ก่อน ครูบาอาจารย์จะชี้ให้เราเดินถูกทางไป ไม่ใช่เราหลงทางไป นั่นคือการคิดครูบาอาจารย์

ถึงว่าหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์นี้เป็นมงคลชาติ ถึงได้สร้างสาวกออกมา สร้างลูกศิษย์ลูกหาออกมา สร้างหลวงปู่แหวนมา นี่คือมงคลชาติ แต่ความปลีกย่อยของการดำรงชีวิตข้างนอกนั้นมันเป็นความปลีกย่อย แต่หัวใจนั้นเป็นมงคลชาติ เพราะผู้ปฏิบัติธรรมถึงธรรม ธรรมเป็นเนื้อเดียวกัน พอธรรมเป็นเนื้อเดียวกัน จะสื่อถึงกันได้ นี่ไง ผู้ที่คิดธรรมว่าให้คิดธรรม

ธรรมนี้อยู่ที่ไหน? ธรรมทั้งแท่งอยู่ที่หัวใจ ธรรมที่มีชีวิต ธรรมที่พูดได้ กับอวกาศ อากาศธาตุ ตามพิมพ์เขียวนั้นก็ชี้นำไปที่อากาศธาตุเท่านั้น อากาศธาตุ ในอวกาศ ลมเขาว่าเป็นอากาศ เป็นอวกาศ เป็นอากาศธาตุ อากาศธาตุให้ผลประโยชน์กับใคร แต่สิ่งที่มีชีวิตให้ผลประโยชน์ ให้ความสุขความทุกข์กับเรา

ธรรมที่เราประสบขึ้นมา มันถึงธรรมนี้ถึงสื่อได้ ธรรมนี้สื่อได้ แต่สื่อได้แล้วยอมรับเหตุผล ถูกผิดไหม เหตุเกิดจากที่เราสร้างพุดมานี้แหละ สร้างขึ้นมา ถ้าผู้ที่สร้างเหตุขึ้นมาจะต้องพุดถึงเหตุได้ เหตุสร้างขึ้นมาแล้วผลเกิดจากเหตุนั้น เหตุและผลรวมลงแล้วเป็นธรรม ธรรมที่เกิดขึ้นจากหัวใจที่ผู้ปฏิบัติ นั้น ถึงว่าเป็นธรรมที่มีชีวิต ธรรมที่สื่อได้ไง ธรรมที่สื่อได้ ก็คิดดูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังระลึกถึงอาพาธคาบส คิดถึงคุณของเขาสอนมาแต่แรก ถึงเขาจะสอนผิดนะ เขาสอนแล้วไม่ถึงทางออกได้ แต่ถ้าคุณของเขา เขาสอนสมถกรรมฐาน เขาสอนนั้นมา

แต่สิ่งที่หาได้ขึ้นมาเองนั้น หาได้มาจากดวงใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญบารมีมา จะสร้างเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องตรัสรู้เอง ไม่มีครูมีอาจารย์ สยัมภูรู้ด้วยตนเอง ประเสริฐ ประเสริฐจนสาวกะ ลูกศิษย์ ลูกหานี้เคารพอย่างยิ่ง ซึ่งใจอย่างยิ่ง เพราะว่าสิ่งนั้นมันลึกกลับที่สุด อยู่ในหัวใจของเราเป็นเส้นผม บังภูเขที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด แล้วก็มองข้ามกันมากที่สุด

ถึงว่า ชีวิตนี้ถึงสำคัญที่สุด ชีวิตเราแล้วประพฤติกปฏิบัตินี้ให้เราก้าวเดินไปถึงธรรมดวง นั้นใจ ถ้าถึงธรรมดวงนั้น เห็นไหม ธรรมที่มีชีวิต ธรรมที่สื่อสารได้ ธรรมคือธรรมในใจดวงใจ ดวงนั้น กับธรรมในพิมพ์เขียว ตอนนี้กำลังโต้เถียงกันว่าต้องเป็นแบบนั้น เป็นแบบนี้

ถึงบอกว่าครูบาอาจารย์เรา หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ครูบาอาจารย์เรามาเป็นขั้นๆ ตอนมาเป็นมงคลชีวิต เป็นการสื่อความรู้มาตั้งแต่ครูบาอาจารย์สื่อกันมา แล้วฝึกฝนลูกศิษย์ลูกหามา เป็นขั้นเป็นตอนมา อันนี้เป็นมงคลชีวิต เป็นมงคลชาติ เอวัง

เพิ่มเติมท้ายกัณฑ์

“อุดมชาติ” ชาติอุดมมงคล ชาติกว้างขวาง

“หินชาติ” ชาติแคบๆ

“อุดมชาติ” ครูอาจารย์เป็นอุดมชาติ อุดมชาติหมายถึงความถูกต้อง อุดมชาติถ้าผิดพลาดไป หินชาติเพราะมันจะคอยลงต่ำ หินชาติชาติคับแคบด้วย ความผิดพลาดด้วย อุดมชาติชาติที่เจริญรุ่งเรืองใจ เป็นชาติที่อุดมมงคล เมื่อภาวานาก็ก้าวเดินตาม ก้าวเดินได้ดี แล้วปฏิบัติแล้วไม่หลงทาง ความหลงทางนั้น ความหลงทางทำให้ไม่ก้าวเดินไปเรื่อยๆ อุดมชาติก้าวเดิน อุดมชาติไม่หลงออกไปนอกเส้นทาง อุดมชาติเป็นอุดมมงคลของชีวิตนี้ ชีวิตนี้...(เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)